

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Quæ omnia ad praxim vtriusque fori, interioris scilicet, & exterioris, & ad
iurisdictionis explicationem exigenda continet

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Episcopvs An Habere poßit familiam armatam, fiscum, & carcerem?
Allegatio CVII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98639](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98639)

mis, ac cum quibusvis etiam derogatoriis derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolica potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam excommunicationis, seu extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innotatis etiam pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque tenoribus, & formis specialibus, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seu quavis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma seruanda esset, tenores huiusmodi, ac si de verbo ad verbum nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata inserti forent, presentibus pro expressis habens, quibus quoad ea, quae presentibus aduersantur, illis alias in suo robore permanens, hac vice duntaxat specialiter, & expressè derogauit, ceterisque contrariis quibuscunque. Ceterum ut praesens Constitutio facilius omnibus innotescat, Sanctitas Sua voluit, & mandauit, ut non solum in Cancellaria Apostolica, sed etiam ad valuas Basilicae Principis Apostolorum de Vrbe, & in aede Campi Florae publicetur, illiut; exempla in iisdem locis affixa dimittantur, ac in quinterno Cancellariae inter Constitutiones perpetuas describatur, & annotetur.

Ex Typographia Reuer. Cam. Apost. 1621. publ.
die 20. mensis Septemb. eiusd. anni.

Alia in materia Conseruatorum, & litterarum conseruatorum si scire cupias, vide latissime Alexand. Monetam in speciali tract. de Conseruatoribus, & alios incidenter super hac materia scribentes; videlicet Azened. ad titul. 8. libro 1. nona recopil. pagina 118. Gutier. practice. lib. 3. questione 9. Aloys. Ricci. in collect. decis. par. 4. collect. 899. & in decis. Curiae Archiepiscopi Neapolitan. part. 2. decision. 258. Frat. Joann. quastion. Regular. tomo 1. quastione 65. Frat. Ioan. de la Cruz de statu Religion. libro 2. capite 10. Frat. Ludovic. Miranda in manuali Praelat. tom. 2. quastione 17. Fr. Leo in thesauro fori ecclesiastici par. 2. capite tert. numer. 102. cum sequentibus, Campanil. in diuersorio iuris Canon. rubr. 12. capite 13. numero 24. cum sequentibus, Cenall. communitum contra communit. tomo 4. quastio. 757. numero 752. cum sequentibus, nonnulla etiam ad hanc materiam pertinentia tradit nouissime celeberrimus Doctor maiorum nobilitate clarus, vtriusque iuris consultissimus, & in omnium scientiarum genere apprimè versatus D. Gabriel Pereira de Castro Senator Regius meritisissimus in suis Regni Lusitaniae decisionibus decision. 118. numero 15. & 16.

S P M M A R I V M.

- 1 Familiam armatam potest Episcopus de iure communi, & ex vniuersali consuetudine tenere.
- 2 Episcopus potest indicare, & punire delinquentes.
- 3 Officiales, seu apparitores potest Episcopus habere, quorum manu, & opera possit iurisdictionem suam exercere.

4 Sententias suas, & iudicatas res sui ipsius non aliena ope potest exequi Episcopus.

5 Iurisdiclio Ordinaria sine territorio subsistere non potest.

6 Inquisitores contra haereticam prauitatem possunt familiam armatam tenere.

7 Doctores referuntur, qui tenent non posse Episcopum armatam vti familiam.

8 Reprobatur sententia asserentium non posse ecclesiasticos iudices capi facere delinquentes in casibus ad punitionem Ecclesiae spectantibus, sed tantum excommunicare, atque alijs spiritualibus vti remedijs.

9 Familia Episcopi quamuis sit laica potitur fori privilegio.

10 Familiaris, & de familia alicuius dicitur, qui est deputatus ad aliquod scriptum, & officium.

11 Notarij Curiae Episcopi gaudent fori privilegio.

12 Cancellaria Episcopi officium exercens, gaudet fori privilegio.

13 Fiscalis, nuntij, custodes carcerum, ac lictores Episcopi, gaudent fori privilegio.

14 Praetor habet potestatem puniendi suos officiales pro delictis in officio commissis.

15 Episcopus, siue eius Vicarius punire poterit excessus officialium laicorum, qui Curiae Archiepiscopali inserviunt.

16 Fiscum habent Episcopi.

17 Bona patrimonialia clericorum haereticorum applicantur fisco Episcopi, secus in Hispania, & Francia.

18 Penam pecuniariam indicare possunt Episcopi, eamque sibi vel Camerae suae applicare.

19 Penas pecuniarias sibi Episcopus retinere non debet, sed in pios usus erogare, nisi sit admodum pauper.

20 Carcerem debet Episcopus habere, cum ad custodiam delinquentium, tum etiam ad penam.

21 Carceris custos equiparatur depositario.

22 Carceris custos si carnaliter cognoscat mulierem, etiam meretricem, sub sua custodia, carceratam, atterime puniuntur.

23 Mulier si praegnans reperitur in carcere culpa custodis praesumitur.

24 Brachium seculare implorare valet Episcopus, ubi per se suas sententias exequi non potest.

25 Brachij secularis auxilium si secularis neget, potest ad illud praestandum censuris compelli.

26 Brachij secularis auxilium antequam sit praestandum an possit ipse laicus causa cognitionem sumere, ostenditur, & numero 27.

Li ij

EPISCOPVS AN HA-
bere poſſit familiam armatam,
ſiſcum, & carcerem?

ALLEGATIO CVII.

TAm ex vniuerſali conſuetudine, quàm de iure communi poteſt Episcopos tenere familiam armatam, prout atteſtantur gloſ. in cap. contra idolos 26. quaſtione 8. Felin. in cap. cum ſit generale, numero 20. de foro competen. vbi Mari. Socin. in ſin. Berret. conſ. 3. numero 10. Bald. in l. nam ſalutem, §. ſin. de officio preſ. vigilum, Deci. in cap. ſignificati, numero 19. verſ. unde infer, & à numero 21. de officio deleg. & in cap. cum non ab homine, num. 29. ff. de iudic. Roland. à Valle conſ. 37. libr. 4. Auſer. de poteſtate iudicis eccleſ. ſuper laicis, & eorum bonis numero 18. Gondsalu. de heret. p. 11. numero 70. ſequit. in direct. iudic. capite 13. numero 22. Martin. Fran. Pluram. conſ. 7. numer. 5. verſ. ſeptimo. & numero 13. & 14. libro 1. Anton. Scappa in tract. de iure ſcripto libro 5. cap. 209. numero 8. Salzedo ad Bernard. cap. 140. alias 151. vel 152. numero 23. Ludon. Alfer. alleg. 10. Fuſc. de viſitat. libr. 2. cap. 32. numero 16. Joan. Aleſy. de Leo in authent. caſſa numero 24. C. de ſacroſ. eccleſ. Franciſc. Leo in theſauro fori eccleſiaſt. par. 1. capite 9. à num. 23. Menoch. de arbit. caſſa 394. numer. 70. Sbroz. de Vicar. Episcop. libro 2. quaſtione 191. Lali. Jordan. in tract. de Rom. Sedis origine cap. 8. par. 2. Penning in direct. Inquiſit. par. 3. comm. 105. verſ. poſtremo, alias comm. 116. Franc. Leo in theſauro fori eccleſ. par. 1. capite 9. num. 19. cum ſequentibus, & par. 2. cap. 16. numero 16. Pzolin. de poteſtate Episcop. cap. 4. 12. latiffime Franc. Molin. de brachio ſeculari cap. 18. Mari. Antonin. vari. libr. 3. reſolutione 14. à numero 1. Carol. de Graſſu de effectibus clerical. effect. 1. num. 129. Bellet. diſquiſit. clerical. part. 1. tit. de ſauore cleric. reali, §. 1. numero decimo octauo, & tit. de bonis cleric. §. 14. numero vlt. Cardinal. Tuſch. littera F. conſuſ. 153. num. 12. Campan. in diuerſ. iuris Canon. rub. 12. c. 13. nu. 88. 2. Quod ex eo ſuadetur, quia Episcopos poteſt iudicare, & punire delinquentes cap. 1. de offic. Ordinarj. cap. ſtatuiſmus, 16. quaſtione prima, cap. quoniam 18. diſtinction. cap. in Archiepiscopatu, de raptorib. cum ſimilib. citatis à Mario Anton. d. reſolut. 14. n. 1. verſ. 2. 3. Ergo fitendum eſt poſſe tenere dictam familiam, conceſſa enim iuriſdictione omnia licent, quæ ad illam tuendam, & exercendam ſunt neceſſaria, argum. l. 2. ff. de iuriſd. omn. iud. virtute enim ſuæ iuriſdictionis poteſt ſibi officiales, ſeu apparitores adſciſcere, quorum manu, & opera iuriſdictionem ſuam poſſint exercere, & cenſuras ſuas, ac alias ſeueritates eccleſiaſticas executioni de mandare, Cochier. de iuriſd. Ordin. in exemptos, par. 2. quaſtione 111. numero 18. & 19. & cum habeat dicteſcem dicitur habere territorium, & ideo exequi poteſt ſententias ſuas, & indicatas res, ſui ipſius non aliena ope, cap. omnes, quaſtione 7. cap. ſin. de conſtit. in 6. Jordan. d. c. 8. n. 26. F. Molin. d. c. 18. n. 86. cū ſeq. Franc. Leo d. c. 9. n. 30. 5. Non enim iuriſdictio ſubſiſtere ordinaria ſine territorio poteſt Baldus in l. ſi quis ex conſenſu, numero 9. C. de Episcop. aud. Boer. dec. 227. Dicitur à terrêdo territorium, l. pupillus, §. territorium, ff. de verbor. ſi-

gnif. vbi reſuſſ. quali terrendi ſint & mulctandi incolæ ab eo, qui territorium habet, cui iuriſdictio adheret Panorm. conſil. 20. numero 1. Bald. in cap. 1. §. imo, numer. 4. quibus mod. feud. amit. Et territorio ordinariam adherere iuriſdictionem docuerunt Bart. Bald. & Angel. in l. 1. ſin. C. vbi, & apud quem, Moron. conſil. 45. à n. 12. 6. Vnde etiam Inquiſitores cōtra hæreticam prauitatem poſſunt dictam familiam tenere, vt habetur in Clem. 1. §. 1. de heret. Regias de heret. ſing. 21. nu. 6. Lucer. Inquiſit. verbo inquiſitor, n. 14. Simanch. de cathol. inſtit. cap. 34. numero 24. & capite 41. num. 15. Direct. p. 3. quaſtione 50. numero 55. Jordan. d. cap. 8. numero 42. Menoch. d. caſſa 374. n. 6. Fuſc. d. c. 32. n. 17. Mari. Ant. vbi ſupra verſ. 3. Carol. de Graſſu d. effect. 1. n. 130. Franc. Molin. d. c. 18. n. 12. 7. Ex quibus apparet quàm verior ſit ſupradictorum opinio, qui tenuerunt poſſe Episcopos armata vti familia, quamuis contrariū ſequantur Gem. Prob. Anchor & Franch. numer. 7. in cap. dilecto de ſentent. excom. libro 6. Clar. in §. ſin. quaſtione 37. num. 8. Panorm. in capite 1. de offic. Ordinar. Hoſt. Auguſt. Bero. & Felin. in cap. ſignif. de offic. deleg. Palat. in repet. c. notab. 2. à numero 1. Auſes ad caput 20. Prætor. num. 14. Auenad. de exequendis mand. cap. 1. num. 22. Mench. de ſucceſſ. creat. §. 22. n. 17. & §. 6. num. 16. verſicul. illud autem, ſoar. de Patz in præſ. rom. 2. præl. 2. num. 54. Perz. l. 48. gloſ. 1. tit. 1. libro 3. Ordin. Arzued. l. 14. n. 4. & §. tit. 1. lib. Oliban. in commen. uſatici c. 15. n. 50. verſic. ſed quia familia. 8. Quorum multi tenent etiam non poſſe eccleſiaſticos iudices capi facere delinquentes in caſibus ad punitionem Eccleſie ſpectantibus, ſed tantum excommunicare, atque aliis ſpiritualibus vti remediis, prout ſunt Palat. d. notab. 1. numero 18. Mench. d. §. 22. num. 7. Clar. d. quaſtione 37. n. 8. Auenad. d. n. 22. & vltra eos Euerar. in topic. leg. loco 125. Franc. Mari. decif. 448. incip. quæritur an Episcopos, num. 2. volum. 1. Mich. Graſ. in lib. commun. opinion. c. 8. quaſtione 8. Decian. tract. crimin. tom. 1. libro 4. cap. 27. numero 15. Sed contrariū verius eſt, vt aperte præſupponit Doctores ſupra citati numero 1. dum ſecure reſolunt Episcopum poſſe tenere familiam armatam, neque ſubſiſtit ſequella illa, poteſt remediis vti ſpiritualibus, ergo non ideo perſonam deuincere, vt docent Auſer. in Clement. 1. de officio Ordin. quaſt. 5. verſ. nec videtur bona reſponſio, ſub nu. 107. & Lali. Jordan. d. cap. 8. ſub numero 27. quare contra ſupracitaros melioribus nixi fundamentis tenent Auſer. d. quaſtione 5. conſil. 10. ſub numero 107. & de poteſt. eccl. ſuper laicos num. 1. Cardin. Tuſch. littera E. conſuſ. 256. n. 3. ſegura in ſuo directorio iudicum p. 2. c. 13. n. 41. Campan. d. c. 13. n. 87. cōprobatq; apertus rex. iūcta gloſ. in d. c. idolos, alterq; Cōc. Trid. ſeſſ. 25. de reform. c. 2. 9. Familia Episcop. quauis ſit laica, potitur eodē priuilegio fori, ſicut ipſi clerici, prout notatur in c. cū non ab homine, de iudic. & in c. ſin. de offic. Archid. Clar. §. ſin. q. 35. n. 18. verſ. quæro nunquid familiares, Bonacoſ. in tract. de ſeruis, & famulis, q. 5. Capic. dec. 12. Boſſi. in tract. crim. tit. de foro compet. n. 127. Burſat. conſil. 25. n. 13. lib. 1. Michael Graſ. tom. 1. commun. opinion. l. 1. tit. 2. n. 48. pag. 157. Belluga in ſpec. Princ. rub. 11. §. videndum, n. 6. in fine, ver. de exiſtentib. Maranta de ordine iudic. p. 4. diſt. 11. n. 4. Capell. Tholoſ. dec. 378. Hippol. conſil. 67. n. 60. Decian. tract. crimin. tom. 1. libro 4. capite 9. numero 47. Farin. in praxi crim. q. 8. n. 46. Franc. Leo in theſauro fori eccl. p. 1. c. 11. n. 17. prax. Epif. p. 2. verbo Epif. pag. 47. ver. 11. Modern. de iuriſd. p. 1. caſu 111. n. 3. Theſ. de-

12. numer. 6. Ioan. Aloys. Leo in dict. authent. cassa numero 23. Willab. in etario communium opinion. litt. F. numero 33. Steph. in Gratian. March. decif. 233. num. 1. & disceptation. serens. c. pit. 340. numero 31. & sequ. int. Mari. Antonin. vari. resolution. lib. 1. res. 73. ante n. 2. Carol. de Grassis d. effectu 1. num. 128. Bellet. d. S. i. numero 13.

10 Familiatis, & de familia dicitur esse, qui est deputatus ad aliquod seruitium, & officium l. fin. C. de proxim. Sac. Scrin. libro 11. Bart. in l. 1. §. familia, n. 5. ff. de trib. & vestig. Theaur. d. decif. 22. numero 2. Mascard. de probatione conclus. 756. numer. 1. Farin. in praxi criminal. questione 55. numero 135. Et quandoque degens sub potestate & correctione alicuius l. 1. C. si Reft. provincie, l. 1. C. si quacunq. pradiu pot. Marius Antonin. dict. resolution. 75. numero tertio.

11 Ex quibus inferitur notarios Curie Episcopi gaudere fori priuilegio, vt resoluunt Gratian. d. decif. 233. per totam, & d. cap. 340. à princip. Bellet. d. S. i. num. 16.

12 Item Cancellarie officium exercens Mar. Anton. d. res. 75. n. 1. vers. ceterum.

13 Sic etiam fiscalis, nuntij, custodes carcerum, lictores. Felin. in capite 2. in fine, de foro compet. Mandos. de priuileg. ad instar, gloss. 11. num. 32. Rebuff. de priuileg. scholar. questione 166. n. 1. Gratian. d. decif. 233. n. 12. & 20.

14 Quemadmodum Prætor dicitur habere potestatem puniendi suos officiales, veluti notarios, nuntios, birruarios, & huiusmodi, præsertim pro delictis in officio commissis, Boer. decif. 9. Farin. in praxi crim. q. 101. n. 86.

15 Ita etiam Episcopus, siue Vicarius punire poterit excessus officialium laicorum, qui Curie Episcopali inferuiunt, vt sunt Cancellarij, notarij, nuntij, & executores, & eorum qui sunt de sua familia, Archid. Ioan. Andr. & alij in cap. si Episcopus de offic. Ordin. libro 6. Boer. decif. 9. n. 7. & 8. Steph. Gratian. d. decif. 233. num. 19. & dict. cap. 340. num. 31. Mari. Antonin. d. res. 75. num. 2. Bellet. dict. §. 1. numero 19.

16 Habent etiam Episcopi fiscum, cap. si quis, 17. questione 4. cap. quia diuersitatem, vbi gloss. verbo præter, in fine, & Butr. ac Imol. de concess. præben. Cardin. in Clem. nolentes, §. 1. questione 3. de heret. Conar. lib. 2. variat. cap. 9. num. 11. Bellet. d. S. i. n. 21. Oldrad. conf. 302. col. 2. & Franc. Pavin. inter eius consilia conf. 34. vers. circa 4. Cochier de iurisd. Ordin. in exemptos. p. 4. questione 112. num. 3. Aloys. Ricc. in praxi aurea res. 387. numero 2.

17 Cui applicantur bona clericorum hæreticorum patrimonialia, prout cum multis, quos refert constantissimè resolut. Farinac. de heresi quest. 190. §. 11. à num. 154. licet aliter obseruet praxis Lusitanie, Castellæ, & Franciæ, vt attestantur Conar. lib. 2. vari. cap. 9. num. 11. & 12. Azuad. l. i. num. 200. tit. 1. lib. 8. noua recopil. Salzed. ad Bernard. cap. 114. verbo hæretici, litt. F. Peregrin. de iure fisci lib. 4. tit. 5. nu. 31. vers. clericorum vero bona, Bobadil. in sua politica lib. 2. cap. 17. num. 201. lit. D. Sanch. in præcepta Decalogi lib. 2. ca. 20. à n. 1. plures ex antiquioribus refert Cened. ad Decretal. coll. 55. n. 6.

18 Et ex eo quod Episcopi habeant fiscum, possunt indicare poenam pecuniariam, eamque sibi, vel Camere suæ applicare, vt per Bernard. in pract. cap. 134. alias 142. in nouis, vbi Salzedo, Palat. in repet. rub. §. 39. num. 13. Conar. d. cap. 9. num. 8. vers. po-

stremo, Richard. & Bonacof. tom. 1. commun. opinion. libro 1. tit. 2. num. 138. pagina 162. & numero 133. pagina 163. Clar. libro 5. §. final. quest. 80. numero 5. Peregrin. de iure fisci libro 1. tit. de yf, qui iura fisci alia habent, num. 106. pagina 32. Azuado ad l. 12. numero 3. sub tit. 6. libr. 3. noua recopil. pagina 248. Aloys. Ricc. d. res. 387. numero 2. Bobad. in sua politica libro 2. cap. 17. numero 199. Cabedo p. 1. Lusit. decif. 85. plures ex antiquioribus refert Cened. ad decretal. coll. 170. numero 1. & Conc. Brachar. 4. aet. 2. cap. 14. fol. 24. Zerola in praxi Episcop. part. 1. verbo compositio, versiculo secundo, pagina 103.

19 Non licet tamen Iudici pœnas pecuniarias vel indicare, vel exigere pro ipsis criminibus tollerandis: perniciosum etenim est siue ex lege, siue ex sententia, aut decreto Iudicis annum censum à concubinariis accipere, quo soluto ipsi criminosi in sceleribus, & peccatis perseuerent, & hoc est, quod decidit tex. in cap. 3. de pœnis, vt per Cou. in dict. cap. 9. numero nono, versicul. secundum. Quare honestius vitum est, vt huiusmodi pœnas Episcopus ad effugiendam auaritiæ suspicionem non retineat, in propriam convertendo vtilitatem, sed in pios vsus erogat, & deputer: id expresse decreto Concilij Tridentini sessione 25. de reformat. capite 3. & capite 14. præcipitur, vt multæ pecuniariæ eo ipso, quod exactæ fuerint, piis locis assignentur, adeo quod refertur Sacram eiusdem Concilij Congregationem censuisse nec posse Episcopum ex multis, & pœnis, quas exigi contigerit in eius Curia, aliquam portionem Vicario suo assignare pro eius mercede: & min⁹ Camera Episcopali, nō obstante contraria consuetudine, etiam in parte: ita eleganter Stephan. Quaranta in summa Bullary, verbo pœna pecuniaria, pagina 395. & tenet praxis noua Episcop. par. 2. cap. 4. numer. 97. in princip. Galett. in margarita casuum conscientie, verbo pœna, 1. Aloys. Ricc. in praxi fori eccles. decif. 349. in 1. edit. & res. 300. nu. 3. in 2. edit. Sbrozz. de officio Vicarij in addit. libr. 2. qu. 143. Sed per Sacram Congregat. fuisse declaratum, vbi Episcopus admodum pauper esset, eas sibi assumere posse testatur Andreas Moltes. ad cons. Neapol. p. 4. q. 64. n. 24. quem refert Aloys. Ricc. d. res. 300. n. 3. vers. limita.

20 Carcerem debet Episcopus habere, tum ad custodiam delinquentium, tum etiam ad poenam, vt habetur in cap. 3. de pœnis, & tenet Pegolin. d. §. 12. n. 3. habent enim metum imperium, & proinde censuras, & ius carcerandi, Abb. in cap. quod sedem, num. 7. vers. in ocul. de offic. Ordin. & c. cum ab Ecclesiasticum n. 4. cod. tit. Cochier de iurisd. Ordin. in exemptos p. 4. q. 111. num. 15. Non tamen in eodem carcere mares & tæminæ poni possunt, l. 3. C. de custodia reorum Bonacof. commun. crimin. p. 1. verbo mulieres, fol. 118. Gregor. l. 5. tit. 29. p. 7. Menoch. de arbitrar. lib. 1. quest. 88. numero 21. & 25. Azuad. in l. 2. tit. 24. lib. 4. noua recopil. Farinac. in praxi crimin. quest. 27. numero 52. & 59.

21 Fideli custodi carcer est tradendus, ille enim æquiparatur depositario Boer. dec. 216. post n. 6. Ioseph. Lud. Perus. dec. 78. n. 6. Farin. in praxi crimin. q. 31. num. 76.

22 Vnde si cognoscat carnaliter mulierem sub sua custodia carceratam acerrime punitur, prout attestantur Bonacof. p. 1. verbo custos carcerem carnaliter cognoscenti, Hippolit. in l. 1. numero 5. ff. de fcar. & in practice, §. aggreddior, num. 26. Clar. in §. final. verbo fornicatio, vers. cum carcerata, Boer. decif. 317. nu. 2. cum

ſeq. Gregor. l. 15. verbo con ſu ſeruo, tit. 17. par. 7. Plac. de delictis capit. 10. ad fin. Idoe. in pract. crimin. rubr. de carcer. ſue comment. capite 17. numer. 16. Perez l. 12. tit. 14. libro 2. Ordin. pag. 336. Maſcard. de probat. concl. 267. nume. 4. late Farin. d. quaſtione 31. a numero 110. Ordin. Regia Luſit. libro 1. tit. 33. §. 4. quamvis ſit meretrix, quia tunc arbitrio Iudicis puniendus erit, Hippol. in d. l. 1. numer. 3. Menoch. de arbitr. caſu 292. Azue. d. l. 2. tit. 24. libro 4. noua recopil. Farin. d. quaſtione 31. a n. 120. Hortenſ. Cautelan. de brachio Regio par. 2. a num. 151. cum ſeq.

23 Hinc etiam ſit, quod ſi mulier prægnans reperiatur in carcere culpa cuſtodis præſumitur. Boer. deciſ. 216. Maſcard. concl. 267. numero 4. prout etiam eius culpa præſumuntur inuecta in carcerem ex eod. Maſcard. d. concl. 267. num. 11. & punitur ex eo omni quod immittitur, per quod poteſt ſequi mors, vel fuga carcerati, ſi non fecerit ſolitam carceratorem perquiſitionem Farin. d. q. 31. a num. 95.

24 Vbi Episcopuſ per ſe ſuas ſententias, & executionem exequi non poſſet brachium ſeculare implorare valet capit. 1. de officio Ordin. cap. dilecto, de ſent. excom. libro 6. Conc. Trid. ſeſſ. 24. de reform. cap. 8. & ſeſſ. 25. de reform. c. 5. Menoch. de arbitr. caſu 452. n. 4. Joar. de Paz in praxi tom. 2. pralud. 1. numero 2. & 3. Stephan. Gratian. diſceptat. forenſ. capite 66. numer. 8. cum ſeq. Cened. ad Decretal. collect. 101. numero 12. & 13. Marc. Anton. Genueſ. in praxi Curia Archiepiſc. Neapol. c. 36.

25 Quod auxilium ſi ſecularis neget, poteſt ad illud præſtandum cenſuris compelli, de quo Menoch. d. caſu 452. Bellacomb. tom. 1. commun. opinion. libro 3. tit. 1. numer. 118. pagina 367. Auiles ad cap. 20. Prætorum, verbo uſurpan. numero 21. Perez l. 4. tit. 1. libro 3. Ordin. pagina 471. Cened. d. collect. 101. num. 12. Decia tract. crimin. lib. 4. cap. 10. numero 3. verſ. 8. Bobadil. in ſua politica libro 2. capite 17. num. 80. Fr. Emmanuel quaſtioni Regular. tom. 1. quaſtione 8. articul. 14. Farin. in praxi criminal. quaſtione 97. numero 82. Modern. de iuriſdict. par. 1. capit. 52. numero 1. Ludouic. Rodolphin. tract. de brachio ſeculari num. 45. Franc. Molin. eod. tract. cap. 14.

26 A multis Doctõribus probatum inuenio prædictum auxilium minime eſſe præſtandum ab ipſo laico, niſi cauſæ cognitio antecedit ſummatim præſtituta, an auxilium ſit cõcedendũ necne, ne ceteri propoſu, & veluti præcipiti ducti volũtate Iudices iuriſ ordine prætermiſſo ſubſidiarium alioquin impertiantur auxilium, cuius quidem ſententiæ fuerunt Innocen. in cap. 1. de ſtatu monachorum, libro 6. Aſſiſt. deciſ. 220. numero 9. Roland. conſil. 37. nume. 7. & 8. libro 1. Clarus §. ſin. quaſtione 96. num. 7. Alciat. in cap. 1. num. 120. de offic. Ordin. Segur. d. par. 2. capite 13. n. 33. Bellug. in ſpeculo Principum rubr. 11. n. 41. ad medium, §. tractandum, verſ. & de his ſaltem ſummarie. Nauar. in cap. cum contingat, de reſcript. remed. 1. n. 8. verſ. ex prædictis. Auiles in c. prætorum, cap. 20. verbo uſurpan. n. 20. Bernard. in practice. vbi ſalced. ca. 154. n. 11. alias cap. 160. n. 17. Perez l. 4. gloſ. 3. titul. 1. lib. 3. Ordinamenti, Azue. d. l. 15. n. 1. tit. 1. lib. 4. recopil. Bernard. Grauens ad practice. Camera Imperialis l. 1. cõcl. 115. n. 5. Viſaſc. cõſult. 48. n. 13. Cened. ad Decretales collect. 105. n. 13. Et ex eo quia Iudex ſecularis non tenetur brachium ſuum impertiri quãdo eccleſiaſticus nulliter proceſſit, vel ſententia eſt nulla, vt tenent Cenall. commun. contra comm. tom. 4. q. 897. num. 89. & alibi par. 2. quaſt. 93. n. 69. Lud.

Rodolphin. tract. de brachio ſeculari num. 36. Cened. Ca. non. quaſtione 1. l. 1. q. 36. n. 13. cum ſeq. Vel etiam quando de incompetencia Iudicis eccleſiaſtici apparet Menoch. remed. 3. retinenda numero 360. verſicul. debet autem Index, Bernard. Graen. d. conſul. 115. numero 9. Ludouic. Rodolphin. d. tract. de brachio ſeculari numero 17.

27 Quæ quidem ſententia à præcitatõ Doctõribus relata in illis terminis ſubſiſtere poterit, in quibus & Doctõres ipſi magis communiter loquuntur, cum ſcilicet Iudex eccleſiaſticus damnauit aliquem, eumque deinde tradidit Curia ſeculari puniendum; eo ſiquidem caſu opinati ſunt non ſemper teneri laicum magiſtratũ exequi ſententiam eccleſiaſtici Iudicis, vt dicit Campan. d. cap. 13. numero 87. Limitarem tamen in crimine hæreſis, in quo laicus ſententiam eccleſiaſtici Iudicis conſeſſim exequi aduerſus reũ de illo crimine condemnatum tenetur, vt notant Petr. Garſ. in ſuis deciſ. Fidei dec. 2. Aloyſ. Ricci. in praxi fori eccl. deciſ. 330. in 1. edit. & reſolut. 287. in 2. edit. & dixi Alleg. 40. num. 50.

S V M M A R I U M.

- 1 Delegare non poteſt Episcopuſ Iudici laico, vt cognoſcat de cauſis criminalibus clericorum.
- 2 Laicus etiam coniunctus cum clerico de cauſa criminali clericuſ cognoſcere non poteſt.
- 3 Delegare non poteſt Episcopuſ cauſas ſpirituales laico ſimul cum Clerico coniuncto.
- 4 Clerico coniungato non poſſunt cauſe criminales Clericorum ab inferiore à Papa delegari.
- 5 Delegare poteſt Episcopuſ Iudici laico criminales clericorum cauſas, ſi non adeſſet clericuſ ſufficiens & habilis, cui Episcopuſ poſſet huiuſmodi cauſas delegare.
- 6 Aſſeſſorem laicum in cauſis criminalibus Clericorum poteſt Episcopuſ aſſumere.
- 7 Delegare poteſt Episcopuſ, & quilibet Index eccleſiaſticuſ laico cauſas ciuiles, & temporales, non tamen generaliter.
- 8 Arbitrari poteſt eſſe laicus in cauſa Clericorum ſi in ipſa inſimul cum clerico compromittatur.
- 9 Eccleſiaſticuſ Index aduendus eſt in cauſa commiſſa clerico, & laico, ſi ab eorum ſententia appellari contingat.